

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ OYUNLARI VE AİLELERİN BU KONUDAKİ TUTUMLARI

Hakan KONUR

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İnebolu/ Kastamonu

ÖZET

Bu çalışma, okul öncesi dönemde, kız ve erkek çocuğu olan anne-babaların "çocukların oyunları ve ailelerin bu konudaki tutumları" hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla planlanmıştır. Rasgele örnekleme yöntemiyle seçilen, 30 kız ve 30 erkek (Toplam 60) çocuğun anne ve babasıyla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre; Anne babaların çocukların oyunları esnasında yardımda bulunup – bulunmadığı konusundaki görüşleri incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($P<0.05$). Bununla beraber, anne-babaların % 76.66'sı çocukların oyunları esnasında gelişimsel özelliklerini destekleyecek yardımda bulunması gerektiğini belirtirken, ancak % 40'ı bu yardımı sağlamaktadır. Anne-babaların tutumlarından ve yapılan istatistikî değerlendirmeden, konu ile ilgili bilgilerinin yeterli olmadığı, bu nedenle ailelerin çocukların oyunları konusunda bilgilendirilmesinin önem kazandığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Yılları, Okulöncesi Dönem, Çocuk ve Oyun, Anne-Babalar (Ebeveynler).

PRESCHOOL PERIOD CHILDREN GAMES and PARENTS ATTITUDE

Hakan KONUR

Directorate of District National Education, İnebolu/ Kastamonu,

ABSTRACT

This study planned to aim to determine "children games, and parents attitude to this subject" whom has daughter and son in the period of preschool. By selecting randomly sampling method, conversations with parents of 30 Girl and 30 Boy (60 total) who helps or not to their children in the game period results shows that there is significant and expressive disparity statistically ($P<0.05$). Although, 76.66 % of parents specify to necessitate to help to their children in the game time, but 40 % of them assist. From the parents attitudes and evaluation of statistics, parents knowledge is insufficient and need to be instruct about the children games.

Key Words : Early Childhood Years, Preschool Period, Child and Game, Mother- Father (Parent)

GİRİŞ

Gelişimde her etki birbirine bağlıdır ve bir etkiden yoksun kalan çocuk diğer gelişim alanlarına da etki ederek başarısız olabilir. Oyun geçmiş ile bir bağlantı, gelecek için bir kaynaktır. Aynı zamanda bir kültür iletme aracıdır. Kuşaktan kuşağa geçen, kuralları önceden konmuş olan sosyal etkinliklerdir. Oyun; beslenme, barınma ve korunma kadar önemli bir ihtiyaçtır. Hareket yeteneklerini ve fiziksel sağlığını geliştirici yetenekler, okul öncesi dönemde çocuğa kazandırılması gereken davranışların en önde gelenleri arasındadır. Hayal gücü ve yaratıcılığın gelişmesine yardım eden oyun, sosyal yeteneklerin ve duygusal ifadelerin tam olarak gösterilmesi için de uygun zemin hazırlar (Sheridan,1999: 9 - 14).

Oyun oynamak, çocukların yemek – içmek gibi en doğal gereksinimlerinden biridir ve çocukluğunda yeterince oyun oynamamış bireylerin yaşam boyu bu eksikliği duyumsadıkları görülmektedir. Uzmanlara göre oyun çocuğun gelişim, kişilik kazanması için sevgiden sonra gelen ikinci önemli besin kaynağıdır (Kale, 1997:18-19).

Sosyal - duygusal alanda oyun, çocuğun yeterli duygusunu artırır. Olumlu akran ilişkileri geliştirmesine yardımcı olur. Taklit etme oyunları ile meşgul olarak çocuk, değişik rollere bürünür ve değişik bakış açılarıyla denemelerde bulunur. Çocuklar oyun deneyimleri yoluyla diğerleriyle nasıl işbirliği yapacaklarını ve onlarla nasıl iyi geçineceklerini öğrenirler (Ceglowski,1997:107).

1.Oyunda Ailenin Yeri ve Önemi

Çocuğa oyun ortamı ve oyun araçlarının sunacak olan en önemli kişiler anne – babalardır. Okul öncesi dönemde çocuk anne babasından öğrenebileceği kavramları oyunla öğrenir. Aile, çocuğu ile oynayarak ona ilgi, tavır ve beceri sağlar ve çocuğa öğrenme isteği aşılayabilir.

Çocuğun oynadığı oyun türleri, aldığı roller, bu rolleri yerine getirirken sergilediği davranışlar aile için çocuğu tanıma ipucudur. Çoğu zaman çocuk oyunları sırasında problemlerini anne – babasının nasıl çözümleneceği konusunda bilgi verir. Anne – babalar çocuklarına öğretmekte güçlük çektiği pek çok kuralı oyun sırasında öğretebilirler (Yörüköğlü, 1996:66-69).

Oyun yoluyla çocuğa bazı sorumluluklar verilir. Birlikte oyun oynayarak aile çocukla empati kurar ve hayatının bir parçası haline getirirler. Çocuk, zaman zaman arkadaşlarıyla, zaman zaman ailesiyle oynamalıdır. Çocuğun oyunda ürettiklerine gereken önemi aile büyük bir hassasiyetle göstermelidir (Dönmez, 1999:18-21).

Çoğu anne babalar çocukla arkadaş olmaya çalışır, onun arkadaş ihtiyacını da karşılayacağını sanırlar. Çocuğa oyuncak yapımında ve bununla nasıl oynanacağını

göstermede yardımcı olunabilir, ama onunla birebir arkadaş olunamaz. Çocukların kendilerine benzemeye çalışan anne ve babalara ihtiyacı yoktur ve böyle olmasını da istemezler. Onlar bilgisine, gücüne ve tecrübesine hayran oldukları, gerektiğinde yardım alabilecekleri, güvenilir anne babaları tercih ederler. Çocuk bir oyuncuğun nasıl yapılacağını ve onunla nasıl oynanacağını öğrendikten sonra kendi yaşlarına bunu göstermek ve birlikte oynamak ister.

2. Motor Yetenekler ve Beceri Modellerinin İncelenmesi

Ailelerin tanıdığı fırsat ve yüreklendirmelerle ilgili olarak çocuklar iki yaşına kadar bir şeyler atmak veya vurmak gibi eylemleri deneler, ancak bu ilk eylemler kaba ve düzensizdir. Tecrübe, öğretim ve taklit etmek, çocukların temel yeteneklerinin gelişiminde etkilidir. Bu gelişim aşama aşama gerçekleşir, birçok kez tekrarlayarak daha doğru yapmaya başlarlar. Çocukluk dönemindeki fiziksel büyüme ve güçlenme de bu gelişimin başarıya ulaşmasında önemli faktördür. Çocukları sürekli daha ileri seviyelerde çalıştırmak gereklidir. İnceleme yöntemi, disiplin edilmiş sistematik yoğunlaşma ister.

Çocuklu çağında temel beceri performansı düzelir. Bu düzelmenin çoğu artan mekanik verimden kaynaklanır. Bu yüzden çocukların hareketleri, hareket ve denge konularına göre ayrıştırılır. Bu ilerleme değişiklikleri gelişimsel sıranın altını çizer. Birçok sıralama ileri sürülmüş, çok azı rağbet görmüştür. Kabul edilenlerin kullanılabilir özelliği vücut unsurlarını eğilmeleridir. Bireyler sonraki basamağa bütün uzuvlarıyla birlikte geçmek zorunda değildir. Bu yüzden vücut unsurlarıyla bu çeşitlilikleri göz önünde tutan bir sınıflama olanağı sağlar. Çocukların kimi bacak hareketlerini geliştirirken, kimi kol hareketlerini geliştirir (Robertson, 1984:107).

Becerili el hareketleri, çeşitli beden bölümleri arasında koordinasyonu gerektirir. Bu hareketlerin gelişimi de baştan ayağa, içten dışa bir yol izler. Manipülasyonun üç temel hareketi uzanma, yakalama, tutmadır. Bunların dışında bırakma, fırlatma da manipülatif davranışlara girmektedir (Güven, 1999:29-31).

Çocuklar öncelikle pasif hareketlerden ziyade aktif hareketlerden kaynaklanan hareket duygusu yoluyla öğrenirler. Genelde, basit kol ve ayak hareketlerinden bütün vücut koordinasyonlarının gelişimine kadarki bütün motor hareket gelişimi, çocuğun psikolojik olgunlaşmasını yönlendiren kurallara göre ilerleme kaydederler. Çocukların bebeklikteki ve çocukluktaki motor yetenekleri bakımından kız ve erkek çocukları arasında bir ayırım yapılmaz. Çünkü farklılıklar belirgin değildir. Okul öncesi dönemin sonlarına doğru, kızlar el becerileri gerektiren şeylere daha yatkın olurken, erkekler geniş kasları daha iyi kullanırlar. Bu farklılıkların, kültürel olarak belirginleştirilebileceği ise hala sorgulanmaktadır. Ebeveynlerin beklentileri ve çocuklarıyla olan ilişkileri genellikle çocuğun cinsiyetine göre değişir. Bu beklentiler oyun aktivitelerine de yansımaktadır (Robertson, 1984:108-109).

Çocuk 5 - 6 yaşlarına geldiğinde, bir çok motor hareket oluşur ve sadece daha üst seviyeye ulaşması ve gelişmesi gerekir. Bu dönem süresince motor gelişim,

bir biri ardına gelen sıralı bir düzen izler. Çocuğa göre; gelişim oranı değişiklik gösterse de, gelişim sabit bir devamlılık gösterir. (Bozdemir,1995:23).

Çocukluğun ilk dönemlerinde, hızlı fiziksel değişimler ortaya çıkmadan bazı hareketlerin gelişmesi zaman ve pratikle mümkündür. Çocukların bu hareketleri yapmaya hazır olması, kasları kullanmalarına imkân sağlaması kadar, kas gelişimine de bağlıdır. İhtiyaç duyulan teşviki sağlamak için, engellerin olmadığı güvenli bir çevreye ve tam bir güven ortamına ihtiyacı vardır (Sheridan,1999: 9 - 14).

MATERYAL ve METOD

Bu araştırma, okul öncesi dönemde kız ve erkek çocuğu olan anne-babaların "çocukların oyunları ve bu konudaki tutumları" hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla planlanmıştır.

Araştırma; anne - babalar ve çocuklarıyla birlikte değerlendirilerek hazırlanmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırmanın örneklemini, Kastamonu'nun İnebolu İlçesi'ndeki anaokullarıyla sınırlı olup, rasgele örnekleme yöntemiyle seçilen, toplam 60 aile ve çocukları meydana getirmektedir.

Bulgular, örneklem genişliği ve araştırmanın yapıldığı zaman açısından belirli bir çerçeve içinde dikkate alınmalıdır. Çocuklardan alınan bilgiler, onların oyunlara karşı tutumlarını ifade etmeleriyle sınırlıdır. Bu nedenle; okul öncesi dönemdeki çocukların oynadığı oyunlarda, motor gelişime etkisinin saptanmasının gerekliliği olarak bakılması yararlı olacaktır.

Veri Toplama Araçları

Veriler, araştırmacı tarafından düzenlenen anket formu ve Gazi Erken Çocukluk Değerlendirme Aracı (GEÇDA) (Baykan ve Diğ.,2002:70-73) ile toplanmıştır.

Çocukların ince ve kaba motor gelişimini ölçen ve bireysel olarak uygulanan bu test 2 bölümden oluşmaktadır. Bu çalışmada, istenen oyunlarda ne kadar performans gösterildiğine bakılarak, bunlar not edilmiş ve bunun için puanlama yapılmıştır.

Birinci bölümde, anne, baba ve çocuğa ait demografik bilgilere ilişkin çocuğun yaşı, cinsiyeti, annenin ve babanın eğitim durumu, yaşı, mesleği ve sahip oldukları çocuk sayısını içeren sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise, performans değerlendirilmesi yapılacak oyunlar yer almaktadır. Oyunlar ana sınıflarında oynatılan ve çocukların uygulamada büyük zorluk çektiği oyunlardan seçilmiştir. Öğretmenlerle görüşerek, çocukların henüz ince ve kaba motor hareketleri gerçekleştirmede zorluk çektikleri oyunlar seçilmiştir. Seçilen oyunların

oynama süreleri ve amacı belirlenerek anket ya da tutum ölçeği olup olmayacağı çıkarılarak, bu doğrultuda maddeler yazılmıştır. Maddeler oyunların amacının içinden çıkarılarak uygulama aşamalarına göre sıralanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, tablolar haline dönüştürülmüş ve okul öncesi dönem çocuğu olan anne babaların görüş ve tutumları saptanarak ki-kare analizi kullanılmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Okul öncesi dönemde çocuğu olan anne-babaların çocukların oyunları hakkındaki görüş ve tutumlarını saptamak amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre:

Demografik Bilgiler

Erkek çocukların, annelerinin çoğunluğunun ilkökul mezunu (% 27.36), ev hanımı (% 47.20) oldukları, babalarının ise çoğunluğunun ortaokul mezunu (%39.50), memur (%40.00) yer aldıkları görülürken, kız çocuğu olan annelerin, çoğunluğunun ilkökul mezunu (% 33.33), ev hanımı (% 51.00) ve 31-35 yaş grubunda (%38.20) oldukları, babaların ise çoğunluğunun ortaokul mezunu (%39.00), memur (% 35.00) ve 36-40 yaş grubunda (% 52.25) yer aldıkları saptanmıştır.

Örneklem Grubunu Oluşturan Anne Babaların "Oyun" Hakkındaki Görüş ve Tutumlarına İlişkin Bilgiler

Tablo 1.

1) Çocukların Oyunları Esnasında Çocuğun Gelişimsel Özelliklerini Destekleyecek Yardımlarda Bulunur musunuz?		
	Frekans	Yüzdesi
Evet	24	40
Hayır	36	60
Toplam	60	100

Tablo 1 incelendiğinde; Anne babaların çocukların oyunları esnasında yardımda bulunup – bulunmadığı konusundaki görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (P<0.05). Anne babaların % 40'ı çocuklara oyunları esnasında yardımda bulduklarını, ancak % 76.66'sı da çocukların oyunları esnasında gelişimsel özelliklerini destekleyecek yardımda bulunması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu durum, toplumumuzda halen çocukla oyun oynamanın gerekliliğine inanmayan, bu konuda çok fazla hassasiyet göstermeyen ailelerin olduğunu belirtmektedir. Aileler çeşitli bahaneler sunarak, çocukla oyun oynamadıklarını, birlikte oynanan oyunların yararlı olabileceğini, ancak hangi oyunları ne zaman ve nasıl oynayacakları konusunda sıkıntı çektiklerini ifade etmişlerdir.

Tüfekçioğlu ' nun yaptığı araştırmada; çocuk eğitiminde kabul edilen temel ilkeler arasında; çocukların oyun oynayarak ve oyun acılığı ile, kısaca oyun yolu ile öğrendiği ve geliştiği; oyunun, öğrenme için gerekli temel faktör olan motivasyon faktörünü barındırdığı; öğrenmenin ilerlemesi için yetişkinlerin oyun ortamlarını düzenleme, oyunun gelişimi gibi konularda sorumlulukları olduğu; bilişsel gelişimin oyun ile başladığı ilkesi bulunmaktadır. Bu ilkelerin benimsenmesi ve eğitimde oyuna yer verilmesini savunan gerekçelerin kimi kaynağını oyunu açıklayan oyun kurumlarından, kimisi de ekonomiden almıştır (Özer,2000:139).

Ceglowski 'ye göre de; çocuğa oyun ortamı ve oyun araçlarının sunacak olan en önemli kişiler anne – babalardır. Okul öncesi dönemde çocuk anne babasından öğrenebileceği şeyleri oyunla öğrenir. Aile, çocuğu ile oynayarak ona ilgi, tavır ve beceri sağlar ve çocuğa öğrenme isteği aşılayabilir (Ceglowski, 1997:107).

Tablo 2.

2) Anne Babaların, Çocukların Oyunları Esnasında Onun Gelişimsel Özelliklerini Destekleyecek Yardımlarda Bulunamamasının Nedenleri?	Frekans	Yüzdesi
Zaman Bulamadığım İçin	14	38.88
Kendinin Yapararak Yaşayarak Öğrenmesi İçin	5	13.88
Arkadaşlarıyla Oynarken Öğreneceği İçin	7	19.45
Yaşına Uygun Oyunları Oynamadığı İçin	3	8.34
Oyunlarını Çok Sıkıcı Bulduğum İçin	7	19.45
Toplam	36	100

Tablo 2 incelendiğinde; Anne babaların çocukların oyunları esnasında yardımda bulunamama konusundaki görüşlerinde (Tablo 1'de 36 kişiydi) ; ailelerin % 38.88'i zaman bulamadığı için, % 8.34'ü yaşına uygun oyunları oynamadığı için, % 19.45'i arkadaşlarıyla oynarken öğreneceği ve oyunlarını sıkıcı bulduğum için , % 13.88'i kendinin yaparak yaşayarak öğrenmesi için, fikrine sahip oldukları görülmüştür. Bu durumda anne-babalar, çocukların oyunları konusunda gerekli bilgiye ve beceriye sahip olmadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sheridan ' ın yaptığı çalışmaya göre; çocukla oyun oynayabilmeniz ve beraberliğinizi zevkli hale getirebilmeniz için mutlaka onun fiziksel ve zihinsel seviyesine inmeniz gerekir. Dört-beş yaşına kadar çocuk hayal ile gerçeği birbirinden ayıramaz. Hayalinden geçirdiği şeyin gerçekleşeceğine inanır. Oyuncak atı ile canlı imiş gibi konuşur; bazen okşar, bazen cezalandırır. Amacımız çocuk için oynamak değil, çocukla birlikte oynamak olmalıdır. O zaman bu beraberlikten iki taraf da zevk alacaktır (Sheridan,1999: 9 - 14).

Tablo 3.

3. Çocuğunuzla Birlikte En Fazla Hangi Oyunları Oynarsınız?		
	Frekans	Yüzdesi
Savaş Oyunları	8	33.33

Kurdele Bağlama	2	8.34
Yap - Bozlar	6	25.00
Bebek yada Hayvanlar	5	20.83
İnşa İşlerini Gerektiren Oyunlar	3	12.50
Toplam	24	100

Tablo 3 incelendiğinde; Örneklem grubunu oluşturan anne babaların görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($P>0.05$). Anne babaların % 33.33'ü Savaş Oyunları, % 8.34'ü Kurdele Bağlama, % 25.00'i Yap - Bozlar, % 20.83'ü Bebek yada Hayvanlar, % 12.50'si İnşa İşlerini Gerektiren Oyunlar oynadıklarını belirtmişlerdir.

Görüldüğü gibi; ailelerin halen savaş oyunlarına daha fazla ilgi gösterdiği ve buna yönelik oyuncakları daha fazla olarak oyunların oynandığı, diğer gelişim alanlarını destekleyici oyunlara ise pek ağırlık verilmediği görülmüştür. Bu durum ailelerin hangi oyunun, hangi dönemde oynanması gerektiğini bilemediğinden kaynaklanabilir.

Çocuğun oyuna olan gereksinimi ve buna bağlı olarak çocuk oyunlarının doğup gelişmesi değişik toplumlarda benzer özellikler gösterir. Çocuk oyunları, konularının içeriği roller ve kuralları ve bu oyunlarda kullanılan araç - gereç ve oyuncaklar kültürle doğrudan ilişkilidir. Eski uygarlıklarda ve yakın geçmişte oynanan çocuk oyunlarının birçoğu, gelişmiş toplumlarda giderek önemini ve geçerliliğini yitirmiş yerine günümüzde yaşanan olaylardan esinlenen oyunlar ve oyuncaklar almıştır (Aksamit,1990:25-27).

Tablo 4.

4) Sizce Çocuğunuzun Oynadığı Oyunlar Onun Hangi Gelişim Alanını Daha Fazla Etkiler?		
	Frekans	Yüzdesi
Bilişsel Gelişimi	13	21.67
Psikomotor Gelişimi	10	16.66
Sosyal - Duygusal Gelişimi	7	11.67
Dil Gelişimini	9	15.00
Hepsi	21	35.00
Toplam	60	100

Tablo 4 incelendiğinde; Anne babaların çocukları ile oynadığı oyunlar onun hangi gelişim alanını daha fazla destekler? Konusundaki görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($P>0.05$). Anne babaların % 35.00'i çocukların oynadığı oyunların tüm gelişimsel alanları etkilediğini belirtmiştir.

Oyunun değeri düşünülürse çocuğun tüm gelişim alanlarını yani fiziksel, psiko - motor, zihinsel, dil, sosyal - duygusal gelişimini destekleyici olmakla birlikte çocuğu gerçek hayatta hazırlayıcı etkin bir araç olduğu görülmektedir (Aksamit,1990:25-27).

Bugünün çocuklarının gelecekte hangi bilgi ve becerilere gereksinimleri olacağını şimdiden kesin olarak bilmemiz olanaksızdır. Ancak esnek ve yaratıcı düşünebilme, kendine güven duyabilme ve kendi adına düşünerek karar verebilme yetenek ve becerilerinin, onlara her tür koşul ve duruma uyum sağlama ve çözüm bulma yolunda yardımcı olacağı düşünülmektedir. Eğer oyun, çocuklarda bu yönde gelişebilme olanak verebiliyorsa, okul ve öğrenme ortamı içinde önemli bir yeri olması gerekir (Tüfekçioğlu,2003:30).

Tablo 5.

5) Çocukların Oynadığı Oyunlarda, Onların Gelişim Alanlarını Destekleyici Ne Tür Oyuncaklar Aldınız?		
	Frekans	Yüzdesi
Yap - bozlar	16	26.66
İnşa Oyuncakları	7	11.67
Savaş Oyuncakları	18	30.00
Gerçek Yaşamdaki Nesnelerin Maket Oyuncakları	5	8.33
Bebekler ya da Doldurulmuş Hayvanlar	14	23.34
Toplam	60	100

Tablo 5 incelendiğinde; Anne babalara, çocukların gelişimsel özelliklerini destekleyecek ne tür oyuncaklar aldınız? Konusundaki görüşleri araştırıldığında; anne babaların % 26.66'sı Yap - bozlar, % 11.67'si İnşa Oyuncakları, % 30.00'u Savaş Oyuncakları, % 8.33'ü Gerçek Yaşamdaki Nesnelerin Maket Oyuncakları ve % 23.34'ü Bebekler yada Doldurulmuş Hayvanlar, gibi oyuncaklar aldıklarını belirtmişlerdir.

Anne babaların çocuklarına oyuncak seçmede zorlandıkları, hangi oyuncağın, hangi dönemde alınması gerektiği ve alınan oyuncağın hangi becerileri geliştireceği konusunda eksik bilgiye sahip oldukları görülmüştür.

Çocuk oyuncaklarını seçerken ve yaparken dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

Çocuk için seçilen oyuncak onun yaşına, beceri ve ilgilerine uygun olmalı, oyuncak çocukta merak uyandırmalı, kasları çalıştırmalı, girişimciliği, hayal gücünü artırmalı, problem çözmeyi, yaratıcılığı yönlendirmelidir. Oyuncağın biçimi ve boyutları, kullanacağı amaca ve oyun alanına uygun olmalı, çocuğun kendi kendine oynayabileceği oyun malzemeleri yanında, yaşlılarıyla oynayabileceği oyuncaklar da yararlıdır ve birkaç çocuğun bir arada paylaşarak oynamasını sağlar.

Buna göre aileler, genelde çocukların istediği oyuncakları aldığı sonucuna ulaşmıştır. Çocuklar oyun oynamak için farklı yaşlarda ve farklı amaçlarla değişik oyuncaklara gereksinim duyarlar. Çocuğun çok yönlü gelişmesi için ona bazı oyun malzemeleri sağlamak yararlıdır. Çocuklar için oyuncağın birden çok fonksiyonu vardır. Bir oyuncak aynı anda bir gemi, bir sandalye veya bir itfaiye arabası gibi

düşünülyorsa çocuk tarafından daha çok tercih edilen ve daha yararlı bir oyuncak olacaktır (Öztürk, 2001:11-62).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi dönem çocuğu olan anne - babaların (ailelerin), çocukların oyunları ve bu konudaki tutumlarını saptamak amacıyla, toplam altmış çocuğun (otuz kız ve otuz erkek) anne babası ile yapılan görüşmelerin sonuçlarına göre:

Anne babaların % 40'ı çocuklara oyunları esnasında yardımda bulduklarını, % 35.00'i çocukların oynadığı oyunların tüm gelişimsel olanları etkilediğini,% 40'ı çocukların gelişimsel özelliklerini destekleyecek oyuncaklar aldıklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen veriler incelendiğinde; anne babaların halen çocukların eğitimleri konusunda oyunu önemini kavramadıkları, çocukların oyunların onların tüm gelişim alanlarını etkileyeceği, gelişimsel olarak bazı özellikleri kazanacağı gerçeğini kavrayamadıkları görülmektedir.

Çocukların oyunu ile ilgili olarak verilen bu özellikler, oyunu diğer davranışlardan ayıracak kadar ayrıntılıdır ve bu görevi yerine getirir. Ancak çocuk eğitimcileri oyun konusunda iki ayrı görüşe sahiptirler. Bunlardan bir grup, oyunu; çocukları gelecek hayata hazırlayıcı bir nitelikte ve işlevde görmektedir. Bu nedenle de yetişkinlerin oyunu yapılandırması, yönlendirmesi ve rehberlik etmesi gerektiğine inanmaktadır. Diğer bir grup ise, oyunu; tüm gelişim ve öğrenmenin odağı olan bir bütünleştirici mekanizma olarak görmek ve değer vermektedir. Bruce ve onun gibi düşünenler, çocukların öğrendiklerinden anlam çıkarmalarına yol açacak şekilde oyunu geliştirmelerinde yetişkinlerin onlara nasıl duyarlı bir biçimde yardımcı olabilecekleri konusunda da eğitimcileri gerektiğini savunmaktadırlar. Bu eğitimcilere göre, bu yaklaşım da çocukları yetişkin hayatına hazırlamaktadır; hem öğrenmeyi bütünleştirmekte ve hem de gelecek için hazırlamaktadır.

Bu nedenle aileler, çocuğun ilk başvuracağı, yani bilgi kaynağı olan anne - babanın çocuğa nasıl bir yaklaşım içinde bulunarak, hangi bilgileri aktaracağı konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bunun için, yapılan çalışma doğrultusunda eğitim programlarının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu çalışmalar, çocuğun her yaş döneminin ayrı bir öneme sahip olmasından dolayı, ayrı ayrı düzenlenebilir. Ayrıca bu konularda yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda ailelere çeşitli broşürler ve toplantılar düzenlenerek aktarılmalıdır. Bunun için televizyon, gazete, radyo gibi kitle iletişim araçlarından yararlanılarak, konunun önemi doğru bilgilerle anlatılabilir, dolayısıyla davranış değiştirme yönünde ailelere rehberlik yapıp kısa çözüm önerileri getirilebilir.

KAYNAKÇA

- SHERİDAN, M. (1999), *Play In Early Childhood, From Birth to Six Years*, New Fetter Lane, British Library, London, s:9 – 14
- KALE, N. (1997) "Oyun Çocuğun Özgürlüğüdür." *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, Sayı:51, s: 18 – 19
- CEGLOWSKI, D. (1997), "Understanding and Building upon Children's Perceptions of Play Activities in Early Childhood Programs" *Early Childhood Education*, Vol: 25, No:2, s:107
- YÖRÜKOĞLU, A. (1996), "Oyun" *Çocuk ve Ruh Sağlığı*, 21. Basım, İst., s: 66-69
- DÖNMEZ, N.B. (1999) "Oyun Kuramları ve Bazı Eğitimcilerin Oyun ile İlgili Görüşleri" *Oyun Kitabı*, Esin Yayınevi, İst. S:18 – 21
- ROBERTON, M.A (1984), *Changing Motor Patterns During Chulhood*, Minneapolis, Burgess, s:107- 129
- GÜVEN N. , (1999), *Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Kitabı II* , (Edt. Şule Bilir.), Ankara , Hacettepe Üniversitesi Yayınları, s:29 – 31
- BOZDEMİR S. (1995), "Kurum Bakımı Altında Bulunan Normal ve Zihinsel Özürlü Çocukların Motor Gelişimine Eğitimin Etkisinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi" Bilim Uzmanlığı Tezi , Ankara , H.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s:23
- ÖZER D. , ÖZER K. , (2000), *Çocuklarda Motor Gelişim*, İstanbul, Kazancı Kitap A.Ş. s:139
- AKSAMİT, D. (1990), *Student Teacher Education and Special Education*, Nebraska, Lincoln.s: 25-27
- TÜFEKÇİOĞLU, U. (2003), *Çocukta Hareket, Oyun Gelişimi ve Öğretimi*, Anadolu Üniv.Açık Öğrt. Yayınları, No:715, Eskişehir, s: 30
- ÖZTÜRK, AYTEN, (2001), Okul Öncesi Eğitimde Oyun, Esin Yayınları, İst., s: 11 – 62
- BAYKAN, S. VE DİĞ. (2002). Gazi Erken Çocuk Eğitimi Değerlendirme Aracının (GEÇDA) Değerlendirme Süreci, *Erken Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Sempozyumu "Geleceğe Bakış"* MEB, Gazi Üniv. ve Kök Yayıncılık 17 – 18 Ekim Ankara, s: 70 – 73

Hakan KONUR

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İnebolu/ Kastamonu